
Alultápláltság

PTE-ETK

Fizioterápiás és Táplálkozástudományi Intézet

Készítette: Szekeresné Szabó Szilvia

2012

Dietetika II.

MALNUTRICIÓ

- Emberi szervezet: sejtek folyamatos átalakulása /anabolizmus/katabolizmus
- Energia felhasználás
- Biológiai energia-enzimek, hormonok, vérképzés, sejtek lebontása, elektromos potenciál, stb.
- Életfontosságú szervek működése, testhőmérséklet fenntartása, mikroorganizmusok megsemmisítése, stb.

Az energia a szervezeten kívüli tápanyagokból származik normál esetben.

Beteg szervezetnél, klinikai azaz a mesterséges táplálás különböző módozataival jutnak be.

- Mesterséges táplálás során parenterálisan és enterálisan a szervezetbe jutatott tápanyagok előállítása a szervezeten kívül történik.
  - Ezek a tápanyagok, számos élettani előkészítő, hasító, felszívódási stb. folyamatot kihagyva, a szervezetbe közvetlen hasznosításra alkalmas félkész v. kész állapotban kerülnek.
-

A táplálkozás elsőrendű és másodlagos célja

- 1.Élettani állapot fenntartásához, fejlődéséhez, működéséhez elegendő energiát biztosítani.
  - 2.Védekezőképesség fokozása, szövődmények kikerülésével, megelőzésével.
-

A mesterséges táplálás feladata azonos

- Ennél a táplálási formánál is az összes (40-50féle) döntően természetes tápanyag kerül felhasználásra.
- Egészséges embernél egyensúlyban van az energia mérleg.
- Egyensúly felborulását okozhatja:
  - Elégtelen tápanyagfelvétel (koplálás, éhezés), anorexia, túlzott diéta, öregkor, rágási-nyelési nehézségek, stb.

-fokozott tápanyagvesztés

hányás, hasmenés, bélbetegségek, malabszorptio,
vesebetegségek, stb.

- betegségek vagy sérülések okozta szükségletek
fokozása

metabolikus folyamatok rendellenessége, láz,
trauma, égés, malignus daganat, sepsis, műtét

Malnutrició fogalma, kialakulása és veszélyei

- Olyan kóros állapot, amely egy vagy több tápanyag relatív vagy abszolút hiányának következtében alakul ki.
- Kevert formák is ismertek.
- kóros túltápláltság, alultápláltság.
- Idült kalória és fehérjehiányos állapot: Marasmus
- Döntően fehérjehiány: Kwashiorkór (Afrika - gyerek)
- Kórházi körülmények között a leggyakoribb a kevert forma.

Marazmusos típusú malnutricióra jellemző

- Izomfehérjék csökkenése
  - Zsigeri fehérjék alig vagy nem csökkennek
  - Zsírraktárak csökkenése, eltűnése
  - Immunvédekezési reakciók anergiáig csökkennek
-

Kwashiorkór típusú malnutrició jellemzői

- Zsigeri fehérjék csökkennek
  - izomfehérjék nem csökkennek
  - Zsírraktárak nem csökkennek
  - Immunvédekezés anergiáig csökken
-

Marazmus –Kwashiorkór (kevert) típusú malnutrició jellemzői

- Izomfehérjék csökkenése
  - Zsigeri fehérjék csökkenése
  - Zsírraktárak eltűnése
  - Immunvédekezés anergiát mutat
-

Alultápláltság miatt veszélyeztetett csoportok

- Csecsemő és gyermekkorúak
  - Időskorúak
  - Krónikus betegségben szenvedők (máj, vese, keringés, tumor, bélbetegség)
  - Vegetáriánus étrenden élők
  - Szélsőséges étrendeken élők
  - Alkohol és drog-dependensek
-

A malnutrició kialakulásában szerepet játszanak

- Táplálék felvétel, emésztés, felszívódás zavarai (mechanikai akadály, malignus elváltozás, sipolyok, polipok), rágás, nyelés nehezített, ivás képtelenség, fej-nyak tumor ill. sebészeti beavatkozás, szájüregi betegségek, sugárkezelés)
- Tápcsatornán át történő táplálkozás tilalma
- Nagymértékben csökkent étvágy
- Idült hasmenés, befolyásolhatatlan hányás

A malnutrició kialakulásában szerepet játszanak

- Táplálkozási képtelenség, akik nem tudnak enni, inni (kómás, bénult betegek, mesterségesen lélegeztetett betegek, súlyos balesetet szenvedett beteg, depresszió, anorexia, időskori étvágytalanság)
  - Felgyorsult anyagcserével, vagy fehérjefokozott lebontásával járó állapotok, tartós láz, politrauma, tüdőbetegségek, szepszis, hipertireózis
-

Malnurició következményei

- Fogyas / mennyiségi éhezés
- Túlsúly esetén is előfordulhat / minőségi éhezés
- Elhúzódó sebgyógyulás, csonttörés gyógyulás
- Csökken (vart seb) szakítószilárdsága
- Fokozódik az ödémakészség
- Dekubitusz kialakulása
- Fehérjehiány-negatív nitrogén egyensúly-immunvédekezés csökken-szeptikus szövődmények-léguti ű, urogenitális
- Vérzési, alvadási zavarok
- Anyagcserezavarok, enzim képzés csökkenés
- Gyógyszerhatékonyság csökkenése

Az alultápláltság következtében minden szerv tömege csökken, megfogyatkozik, kivéve az agy!

- Vese működés csökken, elégtelen lesz
  - Bélfal vékonyodik, csökken a bél mozgása, baktérium flóra megváltozik, kóros kolonizáció
  - Hemodinamikai következmények, csökken a szívösszehúzódások száma, alacsony RR
  - Romlik a gázcsere, oxigén felvétel
-

A rossz tápláltsági állapotnak pszichés következményei:

- Fáradékonyság, ált. levertség
  - Kezdeményezés hiánya
  - Depresszió
  - Magatartás megváltozása, érdektelenség, önzés, személyiségzavar
  - Zavartság, kimerülés
  - Apátia, kóma
-

Izomerő csökkenés, melynek következtében:

- Kevesebb mozgás
  - Csökken a bőr alatti zsírszövet
  - A beteg önállósága, aktivitása kisebb
  - Nő az elesés és felfekvés veszélye
-

Ajánlott módszerek az alultápláltság kiszűrésére:

- MUST (malnutrició univerzális szűrési módszere) felnőttek részére
  - MNA (mini táplálkozási becslés) –idősebbek részére
  - NRS 2002 (táplálkozási rizikó szűrés) – kórházi alkalmazás
  - Metabolikus kockázat (MMTT ajánlása)
-